



INTRODUCTION

Enchanted interiors

Although Gerhard Munthe (1849→1929) is perhaps best known to most people as a landscape painter, his most original and important contributions were in the field of design and interior decoration.

Inspired by antiquity, Norwegian folk art, Japanese art and Art Nouveau, Munthe was one of the first Norwegian industrial designers at the close of the 19th century. He created his first patterns for wallpapers, tapestries, porcelain and graphic design elements in the period 1891→93. His repertoire subsequently expanded to include furniture, silverware, bookbinding, illustrations, type-faces and the decoration of entire rooms.

Munthe's most important works as a designer are his many interior décors, which were characterised by his original shapes and distinctive colours. Munthe claimed that he had discovered a "Norwegian colour instinct". The most important colours were lobster red, violet red, pottery blue, bluish green and a vibrant yellow. These colours were used in the majority of the dados he decorated, featuring on furniture, wainscoting and walls. Munthe's interiors must be considered Norway's first *Gesamtkunstwerk*.

ÁLGGAHEAPMI

Máinnaslaš interievrrat

Eatnasat várra dovdet Gerhard Munthe (1849→1929) dovddus eanadatmálejeaddjin, muhto su eanemus originála ja mearkkašahhti bargu lei designa, dáiddaindustriija ja latnjačigaheami dáfus.

Munthe vieččai inspirašuvnna máttaráiggis, Norgga álbmotdáidagis, Japána dáidagis ja Art Nouveaus, ja son lei okta Norgga vuosttaš industriijadesigneriin 1800-logu loahpas. Su vuosttaš mállat tapehtaide, godđosiidda, porseliinnaide ja gráfalaš designaide dahkkojuvvojedje jagiin 1891→93. Dan maŋgel viidui su repertoára viessogálvvuiguin, silbbaiguin, girjeolggožiiguin, illustrašuvnnaguin, čálamálliiguin ja olles interievrraiguin.

Munthe stuorámus barggut designeriin leat su olu latnjačigaheamit. Dain vuhttojedje su originála hápmi ja erenoamáš ivnnit. Munthe čuoččuhii ahte son lei gávdnan "norgga ivdnedovddu" váldoivnniiguin reabbá-ruoksat, rukses-sáhppat, bohttoalit, alitlágan ruoná ja šerres fiskat. Dát ivnnit adnojuvvojedje eanas latnjačigaheamiin, sihke stohpogálvvuin, ravdaáidosiin ja seinniin. Munthe interievrraid sáhtá dadjat leat Norgga vuosttaš *Gesamtkunstwerk*.

EVENTYRVÆRELSET PÅ HOLMENKOLLEN TURISTHOTELL

1896→98 utførte Munthe sin første store romutsmykning, Eventyrværelset på Holmenkollen Turisthotell, sammen med treskjærer John Borgersen som kom til å bli Munthes assistent på nesten alle hans romutsmykninger. Dekoren besto av utskårede brystninger og bemalte relieffer med motiver fra Munthes eventyr-akvareller: *Trollebotten* på den ene kortveggen, og *Friieren* og *Døren i Berget* på hver side av inngangsdøren. Over døren på motsatt vegg var et overliggende blyglassvindu formet som en ugle, og på den andre kortveggen et glassmaleri med isbjørnmotiv. Billedfeltene var omringet av et nett av hvite linjer med stjernepunktet sikksakk-mønster. Takbjelker og taklister hadde sikksakkmønster, og taket var rikt utskåret med overlappende ringer formet som tannhjul. Stolene med et fabeldyr av drage og påfugl i ryggen viser innflytelse fra japansk kunst med stiliserte og asymmetriske former. I 1914 brant hotellet, og bare noen få møbler ble reddet ut.



↑ *Eventyrstolen*, 1896, Privat eie, Foto: Nasjonalmuseet

EVENTYRVÆRELSET AT HOLMENKOLLEN TURISTHOTELL



↑ Holmenkollen turisthotell, Foto: Væring

Between 1896 and 1898, Munthe undertook his first major room decoration, Eventyrværelset at Holmenkollen Turisthotell, in collaboration with woodcarver John Borgersen, who came to be Munthe's assistant on almost all his interior projects. The room's decoration consisted of dados and painted wood carvings, with motifs drawn from Munthe's (In The Giant's Lair) fairytale watercolours. *Trollebotten* (Troll Cove) on the end wall and *Friieren* (The Suitor) and *Døren i Berget* (The Door into the Mountain) on either side of the entrance door. Over the door on the opposite wall, there was an owl-shaped stained glass window, while on the other end wall there was a stained glass window of three polar bears. The central images were surrounded by a network of white lines with stars. The ceiling beams and cornices were decorated with a zigzag pattern and the ceiling itself was richly carved with overlapping rings shaped like cogs. The chairs, with a fantasy creature combining a dragon's head and a peacock's body, show the influence of Japanese art, with stylised and asymmetric forms. The hotel burned down in 1914 and only a few pieces of furniture were saved.

MÁINNASLATNJA HOLMENKOLLEN TURISTAHOETEALLAS

1896→98 čađahii Munthe iežas vuosttaš, stuora latnjačigheami, Máinnaslatnja (Eventyrværelset) Holmekollen Turistahoteallas, ovttas muorraduojáriin John Borgersen guhte šattai Munthe assistentan measta juohke latnjačigheamis. Hervemat ledje ravdaáidosat maidda ledje čuhppojuvvon hearvvat ja relieffat maidda ledje málejuvvon Munthe máinnus-akvareallaid motiivvat: *Trollebotten* ovtta oanehis seaidnái, ja *Frieren* ja *Døren i Berget* olgouvssa goabbat beallái. Uvssa bajábealde dan

seainnis mii lei lanja nuppe bealde, lei láse ráhkaduvvon lajus ja láses mas lei idjalotti hápmi, ja nuppi oanehis seainnis lei lásemaleriija jiekgaguovžamotiivvain. Govvasurggiid birra ledje vilges sázut main ledje nástečuoggát fierbmin. Dáhkkebielkkain ja dáhkkelistuoin ledje njunnesuorramat, ja dáhkki lei hervejuvvon čuohpademiiguin mat ledje dego rieggát hábmejuvvon bátnejuvlan badjálagaidd. Stuollosealggit ledje hervejuvvon máinnuselliiguin nu go guvddiiguin ja hearvalottiiguin, mii čájeha ahte lea váikkuhuvvon Japána dáidaga stiliserejuvvon ja asymmetralaš hámiide. Hotealla bulii 1914:s ja dušše moadde viessogálvvu báhce.



↑ *Trollebotten*, 1892, Foto: Nasjonalmuseet



↑ Gerhard og Sigrun Munthe i peisstuen, Leveld. Foto: Norsk Folkemuseum

LEVELD

I 1899 flyttet Gerhard og Sigrun Munthe inn i sitt nybygde hjem *Leveld* på Lysaker. Huset var delvis tegnet av Munthe, i såkalt norsk embedsgårdsstil, men med stor veranda mot frukthagen. Det moderne lyse interiøret hadde sin bakgrunn i kunstnerens egne teorier om et «norsk fargeinstinkt» og antagelig inspirert av Carl Larssons hjem Lilla

Hyttnäs. Det er mange likhetspunkter mellom de to kunstnerens interiører: lyse og sterke farger, lette gardiner samt enkle møbler og tekstiler etter eget design, kombinert med noen få eldre møbler. De enkle, åpne interiørene hadde lite til felles med tidens overdådige historisme-dekorer med plysj og pomponger. Munthes Leveld inspirerte Hulda og Arne Garborgs hjem Labråten i Asker som har mye av den samme fargesettingen.

GERHARD MUNTHE



LEVELD

In 1899, Gerhard and Sigrun Munthe moved into their newly built home *Leveld* at Lysaker. The house had been partly designed by Munthe himself in the style of stately Norwegian farmhouses, with a wide veranda overlooking a garden filled with fruit trees. The modern, airy interior is derived from the artist's own theories about a "Norwegian colour instinct" and was probably inspired by Carl Larsson's home Lilla Hyttñas.



↑ *Bondstol*, 1899, Norsk Folkemuseum, Foto: Nasjonalmuseet

There are many strong and vibrant similarities between the two artists' interior designs: pale and vibrant colours, delicate curtains as well as simple furniture and textiles of their own design, combined with a few pieces of older furniture. The simple, open interiors had little in common with opulent décors filled with plush velvet and pompons that the contemporary fashion for historicism required. Munthe's *Leveld* inspired Hulda and Arne Garborg's home *Labråten* in Asker, which uses much the same colour palette.

LEVELD

1899:s fárrriiga Gerhard ja Sigrun Munthe iežaska odđa ruktui *Leveld*:ii Lysakeris. Munthe lei ieš sárgon osiid viesus, nu gohčoduvvon ámmátgárdinmálliin, muhto mas lei stuora veránda šaddogárddi guvlui. Odđaáigásaš čuvges interievrra vulggii dáiddára iežas teoriijas "Norgga ivdnedovdu" birra ja inspirašuvdna daidda bodii jáhk-kimis Carl Larssona ruovttus Lilla Hyttñas:as. Dán guovtti dáiddára interievrrain leat olu ovttalárganvuodát: čuvges ja šerres ivnnit, geahppa láseliinnit, eaŋkilis viessogálvvut ja tekstiillat sudno iežaska designa mielde, ja moadde boares viessogálvvu dasa lassin. Dát eaŋkilis, rabas interievrrain eai su-lastahtán bearehaga ovddeš áiggi hirbmadis historismma hearvvaid main ledje luffelat ja diehpit. Munthe *Leveld* inspirerii Hulda ja Arne Garborga ruovttu *Labråten* Askeris gos leat olu seamma ivnnit.



↑ *Småørret og bekkeblom*, 1891. Foto: Nasjonalmuseet



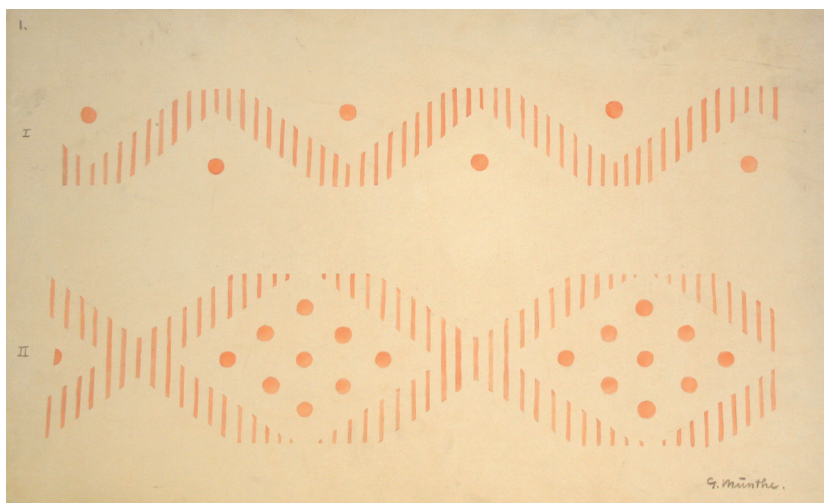
↑ *Skjærer og rognebær*, 1898. Foto: Nasjonalmuseet

STRAND

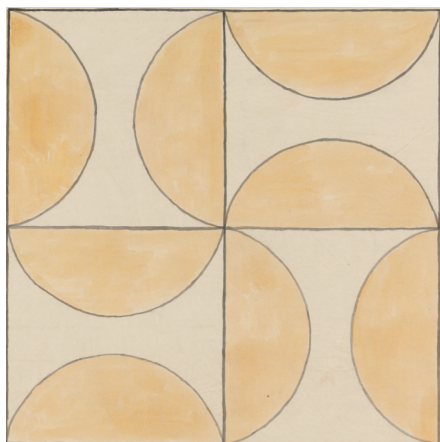
I 1898 fikk Munthe i oppdrag å gjøre romsutsmykninger til konsul Axel Heibergs gård Strand i Numedal. Dekoren har visse likhetstrekk med *Leveld*, spesielt i valget av lyse og sterke farger. De enkle sjablongmønstrene på taklister og takbjelker har overlappende stiliserte blader og geometriske former. Munthe ønsket igjen å skape noe unikt norsk inspirert av dekorasjonene i gamle bondestuer, men tok utgangspunkt i samtidens kunstnerkrav om større grad av abstraksjon i utformingen av ornamentikken. Inntrykket ble forsterket i de mange tepper og portierene han smykket rommene med; Rypeteppet, Hareteppet og Elgteppet som alle har repeterende abstraherte former i motiv og border. Alle tepper ble vevd av Frida Hansen og Norsk Aaklæde- og Billedtæppe-Væveri (senere Det norske Billedvæveri) i 1898.

STRAND

In 1898, Munthe was commissioned to decorate several rooms in Consul Axel Heiberg's home at Strand Farm in Numedal. The décor has certain similarities with *Leveld*, particularly the choice of strong and vibrant colours. The simple stencil patterns on the cornices and ceiling beams feature overlapping stylised leaves and geometric shapes. Once again, Munthe wanted to create something uniquely Norwegian, inspired by the decorations in traditional farmhouses, but incorporating contemporary artistic demands for greater abstraction in the design of the ornamentation. The impression was reinforced in the many tapestries and door curtains with which he decorated the rooms. The grouse, hare and elk tapestries all feature repeating, abstracted shapes in their motifs and borders. All the tapestries were woven by Frida Hansen and Norsk Aaklæde- og Billedtæppe-Væveri (subsequently Det norske Billedvæveri) in 1898.



↑ *Sjablong betegnet nr.17.* (Prikker og streker),
1899, Nasjonalmuseet



↑ *Geometrisk mønster 1902.*
Foto: Nasjonalmuseet

STRAND

Munthe oaččui 1898:s bargun čihahit konsula Axel Heiberga gárdma lanjaid Strandas Numedalas. Herven sulastahtá veaháš *Levelda*, erenoamážit dat čuvges ja šerres ivnnit. Dáhkkelistuin leat earhkilis málleminstarat ja dáhkkebielkkain leat stiliserejuvvon lasttat ja geometralaš hámit badjálagaid. Munthe háliidii fas hábmet juoidá earenoamáža mii lei Norggas vuolgán, ja mii lei inspirerejuvvon dološ boandaviesuin, muhto son anii vuolggasadjin dalááiggi dáid-dagáibádusa ahte ornamentihkahábmemis galggai leat eanet abstrakšuvdna go ovdal lei leamašan. Dat hápmi nannejuvvui daid olu ránuiguin ja portieraiguin maiguin son čihahii lanja; Rievssatrátnu, Njoammelrátnu ja Ealgarátnu main leat geardduheaddji abstraherejuvvon hámit sihke motiivvain ja ravddain. Frida Hansen ja Norsk Aaklæde- og Billedtæppe-Væveri (mii maŋgel šattai Det norske Billedvæveri) godde buot ránuid 1898:s.



↑ *Hyndetrek med fabeldyr.* Illustrasjon Jon Pettersen.

HÅKONSHALLEN

I 1902 ble Gerhard Munthe oppfordret av Kirkedepartementet til å levere utkast til glassmalerier i den nyrestaurerte Håkonshallen i Bergen. Munthe ønsket midlertid å dekorere hele hallen og leverte allerede samme år en fullstendig plan til utsmykning. Uheldigvis ble den private finansieringen koblet til ombygging av Bergenhus til kongebolig. Da staten sa nei til bevilgninger, ble utsmykningsplanen for Håkonshallen innstilt i 1908. Munthe truet med å trekke seg fra prosjektet, men takket være skipsmegler Joachim Grieg ble utsmykningen av Håkonshallen reddet i siste liten. Grieg fikk Stortinget med på å bevilge en årlig sum slik at arbeidet kunne begynne i 1910.

Hallen ble dekorert fortløpende med veggmalier på nordveggen av kong Håkon og kong Magnus' kroninger, glassmalerier, portaler på østveggen, musikkalleriet, Kristina-frisen, benker med hyndetrek langs langveggene, kongetroner og tepper i tillegg til smijernsarbeider. Den omfattende utsmykningen sto ferdig i 1916, men ble ødelagt ved en eksplosjon på Bergen havn i 1944.

HÅKONSHALLEN

In 1902, the Norwegian Ministry of Church Affairs called on Gerhard Munthe to submit a proposal for stained glass windows for the newly restored Håkonshallen in Bergen. Munthe, however, wanted to decorate the entire hall, and submitted a complete interior design plan that same year. Unfortunately, the private funding was linked to the conversion of Bergenhus into a royal residence. When the government refused to grant funds, the plans for the decoration of Håkonshallen were stopped in 1908. Munthe threatened to pull out of the project, but thanks to shipbroker Joachim Grieg, the decoration of Håkonshallen was saved at the last minute. Grieg persuaded the Norwegian Storting (parliament) to grant an annual provision, work was able to commence in 1910.

The hall was decorated successively with wall paintings of King Haakon and King Magnus's coronations on the north wall, stained glass windows, portals on the east wall, the musicians's gallery, the Kristina frieze, cushioned benches along the long walls, royal thrones and tapestries, in addition to wrought-iron work. The substantial decoration work was completed in 1916 but was destroyed by an explosion at Bergen harbour in 1944.